

דף הנחיות

ירושלים שבלב 1

חוליה בשרשרת

ברוכים הבאים לסדרת 'ירושלים שבלב'. סדרת הבוטיק מבית 'אחים לנפש' ו'הקן למורשת הכותל'.

בסדרה נלמד על ישן וחדש, תובנות עתיקות יומין במבט עכשווי ועדכני. במפגשים שלפנינו נצעד יחד לאורך שלושת אלפים ושלוש מאות שנות היסטוריה יהודית. נלמד על ארבעת העמודים שליוו את עמנו לאורך תהפוכות, תלאות ואתגרים. נמצא את החיבור האישי שלנו לשרשרת הדורות וננסה לתרגם את התחושות והחויות לתובנות מעשיות.

לקראת סיום המפגשים דרך ה-ZOOM נצא יחד לסיור ייחודי ויוצא דופן ברחובות ירושלים. נתארח במרכז 'שרשרת הדורות', נתפלל בכותל המערבי, נצטרף לבקשות 'סליחות' אותנטיות ונהנה יחד מעוד הפתעות מיוחדות.

מקווים שתהנו.

אודות מרכז 'שרשרת הדורות':

לאחר שנים של עבודת תוכן ממושכת ומאמץ טכנולוגי, נפתח הקיץ (תשפ"א - 2021) 'שרשרת הדורות' לקהל הרחב.

הביקור במיצג מחבר אותנו למסע הארוך שעבר העם היהודי ולדורות העבר המרכיבים יחד שרשרת אחת ארוכה ומרגשת העוברת ממשפחה למשפחה ומדור לדור - בדיוק במקום המשמעותי ביותר עבורו. המרכז נפתח לאחר הטמעת טכנולוגיות מתקדמות ומתיחת פנים שהופכת את הביקור במיצג לחוויה בלתי נשכחת

המיצג החדש בשרשרת הדורות מבטא חיבור אישי ל-"שרשרת הדורות":

במיצג הושם דגש מיוחד על החיבור האישי של כל אחד ואחד מאיתנו לשרשרת - חוליה באותה שרשרת ארוכה הנמשכת מהעבר אל העתיד - והכל כחלק מהמסע והגעגוע שהעם היהודי כפי שבא לידי ביטוי מבעד לאבני הכותל.

בשקף זה נתחיל מהתחלה. נשאל את השאלות הראשוניות וננסה לענות עליהן תשובות:

- למה חשוב לי להיות חלק מקבוצה?
- מהו המקום שבו אני מרגיש שייך?
- מה התפקיד שלי בדור הזה שבו נולדתי?
- מה אני יודע על העבר של העם שלי?
- מה זה אומר בשבילי להיות יהודי?
- מה זו ירושלים בשבילי?

מוזמנים להעלות ולפתח שאלות נוספות על החיבור הפנימי שלנו לציון וירושלים. האם הוא קיים? על מה הוא מבוסס? האם ההורים שלנו הנחילו לנו קשר כזה?

סדרת שקפים זו מפגישה אותנו עם חוני המעגל, תנא שרבי יוחנן מתאר שהצטער כל ימיו להבין את הפסוק המדמה את שיבת ציון ליקיצה מחלום.

לאחר מכן הגמרא מספרת על מפגש של חוני עם אדם שנוטע עץ חרוב, כזה שפירותיו יועילו לדורות שיבואו אחר מותו של הנוטע.

הסיפור ממשיך בכך שחוני הלך לישון והתעורר כעבור שבעים שנה. כשהוא נעור משנתו הוא פוגש עולם אחר. עולם שהוא לא מרגיש קשר אליו אך מבוסס על דברי תורתו.

הסיפור משמש גם כמשל ומוזמנים לפתח יחד את הנמשל שבו.

מה דעתכם על השיח של חוני עם זה הדואג לנטוע עצים לדור שאחריו? כיצד נוכל להבין את ההבדל בין הדורות לפי סיפור זה? מה הן נקודות האור של חוני בעודו מתמודד עם הקושי? כיצד האירוע האישי שלו מאיר את קושייתו אודות החולמים בשיבת ציון?

בדף המובאות תוכלו לראות את הסיפור כפי שהוא מופיע בתלמוד ירושלמי. קיימים כמה שינויים והמסרים הם מעט אחרים.

שקף מספר 6

לאחר ששוחחנו על הקשר הרב-דורי בעם ישראל, הגיע הזמן לדבר על עם ישראל עצמו.

לפני הלימוד של המובאה המופיעה בשקף כדאי לקחת כמה דקות ולשוחח על הקשר שלנו עם עם-ישראל. מי אנחנו? במה אנו קשורים זה לזה? מה מחבר ביני לבין יהודי מהמזרח הרחוק?

בקטע הגמרא המובא משמו של רבי שמעון בר יוחאי אנו פוגשים אמירה שנראית תמוהה. 'אתם קרוין אדם ואין העובדי כוכבים קרוין אדם'.

קשה לקבל את העובדה שכוונתו של רבי שמעון בר יוחאי לומר שעובדי כוכבים אינם 'בני אדם'. המשנה באבות מדגישה כי התואר 'אדם' מתאים לכל האנושות: חֲבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם. חֲבִיב יִתְרָה נֹדֶעֶת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ט, ו): כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. (אבות, ג, יג).

אם כן, למה הכוונה? האם ניתן לנו רמז במילה 'קרוין' אדם?

השאלה שמופיעה בשקף הקודם כיכבה במרכז אחד האירועים האנטישמיים המפורסמים, משפטו של מנדל בייליס.

בשקף מופיע הסיפור במלואו, עם השאלה בה אנו עסוקים שהופנתה אל רבני מוסקבה כהוכחה לכך שהיהודים אינם מחשיבים את אומות העולם כבני אדם וממילא הם מסוגלים לשחוט אותם ולערבב את דמם במצות.

לפני שנעבור לתשובה זו הזדמנות לדון על האנטישמיות לדורותיה, לשוחח על מניעה ועל סיבותיה. האם יש לה היגיון? האם יש לה הסבר טבעי?

בשקף זה אנו שומעים את תשובתו המבריקה של הרב מאיר שפירא מלובלין.

ידוע של"מין המדבר" יש בתורה ארבעה שמות: אדם, איש, גבר, אנוש. (כמו שבאנגלית יש כמה שמות לאדם: Person, Man. Human being, Homo Sapiens)

כל אחד מהשמות הללו מופיע גם בלשון יחיד וגם בלשון רבים: איש - אישים; אנוש - אנשים; גבר - גברים. רק המילה "אדם" אינה קיימת בלשון רבים, שהרי לא אומרים "אדמים".

המלה "אדם" – מסביר ר' מאיר שפירא – מסמלת שכולם באים מאדם אחד וכולם מרגישים חלק מאותו גוף. כל אחד מרגיש שהשני הוא חלק ממנו, בשר מבשרו, ואת זאת אנו מוצאים רק אצל בני העם היהודי שהם כולם "קומה שלמה" אחת. כאשר יהודי כמו מנדל בייליס מואשם ברצח – כל יהודי באשר הוא מרגיש כאילו הוא בעצמו יושב על ספסל הנאשמים. אצל אומות אחרות לא מוצאים סולידריות כזאת: אזרח אמריקני לא יוצא מגדרו כשהוא שומע על אמריקני בסין שאין לו מה לאכול. אבל כשבאים ליהודי ומספרים לו שיש יהודי בסין שלא יכול לעשות פסח, הוא מיד מתעניין ושואל מה צריך לעשות כדי לעזור לאותו יהודי.

מדוע אכן זה כך? כיצד אתם חווים את הקשר היהודי?

הרב ישראל מאיר לאו טבע את המשפט 'אנחנו יודעים למות ביחד, אבל צריכים ללמוד לחיות יחד'. מה דעתכם עליו?

מעמד קבלת התורה הוא המעמד המכונן בתולדות העם.

את חנייתם של בני ישראל לפני הר סיני מתארת התורה במילה 'ויחן'. חכמים לומדים מכך שבאותם רגעים עם ישראל היה מאוחד 'כאיש אחד בלב אחד'.

אנו יודעים כי בעם ישראל היו מחלוקות רבות. היו אתגרים, קשיים וסכסוכים. אבל במתן התורה היה חשוב שהעם כולו יהיה מאוחד. מדוע? האם אנו שותפים במשהו? אם כן, מה אנו עושים כיום, יחד?

הותיקים שבינינו יכולים להיזכר בשיעור אודות 'ואהבת לרעך כמוך' ולדבר על אחדות ישראל כפי שהיא נלמדה באותה המצגת.

שקף מספר 10

המצגת נשלחת ביום י"ז בתמוז, הצום הפותח את שלושת השבועות. גם אם אתם לומדים את החומר אחרי יום הצום כדאי לקחת כמה דקות ולדבר על התקופה. מה ארע ב"ז בתמוז? מדוע אנו אבלים בימים אלו?

חֲמִשָּׁה דְּבָרִים אָרְעוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּשָׁבָעָה עֶשְׂרֵי תַּמּוּז,

...נִשְׁתַּכְּרוּ הַלֵּלוּחֹת, וְכָטַל הַתִּמִּיד, וְהִבְקָעָה הָעִיר, וְשָׂרָף אֶפֹסֶטְמוֹס אֶת הַתּוֹרָה, וְהָעֶמִיד [נ"א: וְהָעֶמֶד] צָלַם בְּהִיכָל (תענית, ד, ו)

צירפנו לשקף זה קישור לסרטון-קצר נחמד המופיע ביוטיוב אודות י"ז בתמוז. בסרטון ישנה הרחבה אודות האירועים שארעו ביום הזה.

שקפים מספר 11-12

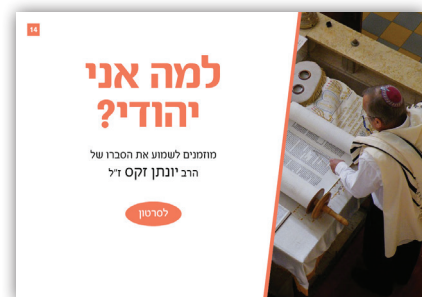
כאמור, צום י"ז בתמוז פותח את תקופת 'בין המצרים'. בשקפים אלו נדון אודות משמעות השם 'בין המצרים' וכן במנהגים אחדים שנהוגים בקהילות ישראל.

בשיעורים הבאים נדבר על חשיבותם של המנהגים בשרשרת הדורות. מוזמנים כבר עכשיו לשתף במנהגים שונים מבית אבא.

שקף מספר 13

דיברנו על שרשרת הדורות, שוחחנו על עם ישראל ככלל. עכשיו נכון שנדבר על עצמנו, באופן אישי. בשקף זה נדון על ירושלים. כדאי לשוחח על הקשר האישי שלנו לעיר, מה אנו חווים כאשר אנו מגיעים לירושלים? מה עובר לנו בלב כאשר אנו שומעים את המשפט 'הר הבית בידינו'?

שקף מספר 14

שאלת השאלות: למה אני יהודי?

מה זה אומר? במה זה מחייב אותי?

צירפנו סרטון מאלף של הרב יונתן זקס. כדאי לדון קודם על השאלה, להציב מחשבות, תחושות וחוויות אישיות ואז לצפות בדבריו המרתקים. (הסרטון באנגלית, ניתן להגדיר כתוביות בעברית בפאנל ההגדרות של יוטיוב).

מה דעתכם על דברי הרב זקס? מזדהים? חולקים? חושבים?

שקף מספר 15

המצגת הזו היא בעצם הקדמה לסדרת 'ירושלים שבלב'.

במהלך הסדרה נצעד יחד לאורך שרשרת הדורות, נכון את צעדנו ברוח המציג האומנותי שניצב במנהרות הכותל שבירושלים. נדון על אמונה ועל ערכים, נדבר על זיכרון ועל תקווה. נסתכל על ההיסטוריה בפרספקטיבה רחבה ונתבונן אל תוך עצמנו ברמת המיקרו. יהיה מעניין, זה בטוח.

שקף מספר 16

בסיום סדרת המפגשים ב-ZOOM נצא לסיור ירושלמי מיוחד. נבקר במרכז שרשרת הדורות, נתפלל בכותל המערבי, נצטרף לבקשות 'סליחות' אותנטיות ונהנה יחד מעוד הפתעות ייחודיות.

לאחר שנים של עבודת תוכן ממושכת ומאמץ טכנולוגי, נפתח הקיץ (תשפ"א - 2021) 'שרשרת הדורות' לקהל הרחב.

הביקור במיצג מחבר אותנו למסע הארוך שעבר העם היהודי ולדורות העבר המרכיבים יחד שרשרת אחת ארוכה ומרגשת העוברת ממשפחה למשפחה ומדור לדור - בדיוק במקום המשמעותי ביותר עבורו. המרכז נפתח לאחר הטמעת טכנולוגיות מתקדמות ומתיחת פנים שהופכת את הביקור במיצג לחוויה בלתי נשכחת

המיצג החדש בשרשרת הדורות מבטא חיבור אישי ל-"שרשרת הדורות":
במיצג הושם דגש מיוחד על החיבור האישי של כל אחד ואחד מאיתנו לשרשרת - חוליה באותה שרשרת ארוכה הנמשכת מהעבר אל העתיד - והכל כחלק מהמסע והגעגוע שהעם היהודי כפי שבא לידי ביטוי מבעד לאבני הכותל.

אחכים לפשו את כולם!

להערות והארות

משה שמעון אופן

0548496992

Moshe.oppen@gmail.com